

סיכום מאמרי רבינו

מאמרי ליל ב' דחג הפסח

פתיחה

"הנהגת הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים זי"ע היתה, שבלילה הראשון של הפסח היו מהדרים - והקפידו לדייק - לאכול את האפיקומן לפני חצות הלילה ואת אמירת ההגדה היו מסיימים שעה ומחצה אחר חצות הלילה. בלילה השני של הפסח היו מתחילים את הסדר בשעה 9.30 . . הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק (מוהרש"ב נ"ע) היה מאריך באמירת ההגדה בניגון המקובל, אומר ביאורים רבים מאוד בהגדה, ומספר סיפורים שונים." (ס' השיחות תש"א, עמ' 93-94). בסדרים, אאמו"ר (מוהרש"ב נ"ע) היה נוהג לקצר בלילה הראשון, כדי לאכול את האפיקומן קודם חצות. אבל בלילה השני היה מאריך יותר בביאור ההגדה. אחר-כך היה הולך לבית-התפילה, משוחח שם, והיה חוזר לביתו באור היום (ס' השיחות תרצ"ו, עמ' 129. נעתק חלקו ב'היום יום' ט"ו ניסן).

מנהג זה, להאריך בביאורי ההגדה נהג רבינו מתחילת נשיאותו. בליל ב' דחג הפסח (לאחר שעה 1 בערך) יוצא אל הקהל להתוועדות, ומבאר מענייני ההגדה. כך היה הסדר החל משנת תשי"א (ובשנת תשי"ב, גם בלילה הראשון), ומשנת תשי"ז ואילך נהג לומר גם מאמר דא"ח, שפתיחתו היתה לפעמים באחת מפיסקאות ההגדה. סדר זה היה נהוג עד שנת תשל"ל - כל עוד נערך ה"סדר" בדירת אדמו"ר מוהרי"צ - וחדל אחר פטירת הרבנית נחמה דינה ע"ה (בעשירי בטבת תשל"א).

אמנם גם אם נפסק נהג זה, זכינו, החל משנת תשל"א, להתוועדות י"א ניסן שבהם ישנם מאמרים על עניני הפסח וההגדה כפי שהובאו סיכום כל הפרטים בגליון העבר.

במשך ימי החג לא היו התוועדויות או מאמרים עד ליום האחרון שבו התוועד "סעודת המשיח" כנהוג עם מאמר מיוחד. ברוב הפעמים היה מאריך מעט מכפי הרגיל (רבים מהם מהוים 'המשך' למאמרים שלפניו או לאחריו).

יוצא מהכלל הוא המאמר "אשרי תבחר ותקרב" שיצא לאור מוגה בקונטרס לכבוד ח"י ניסן, יום הברית מילה לרבי (אמירתו היתה ביחידות להרא"א יאלעס ע"ה בכ"ו מר"ח תשט"ז).

מפתח

- (א) ויהי בחצי הלילה - תשי"ז
(ב) כמה מעלות טובות - תשי"ח
(ג) ועברתי בארץ מצרים - תשי"ט
(ד) ויאמר יהושע - תש"כ
(ה) ועברתי בארץ מצרים - תשכ"א
(ו) עבדים היינו - תשכ"ב
(ז) תלת כלילן גו תלת - תשכ"ג
(ח) יגיע כפיך - תשכ"ד
(ט) כנגד ארבעה בנים - תשכ"ה
(י) אנכי הו' אלקיך - תשכ"ו
(יא) כמה מעלות טובות - תשכ"ז
(יב) להבין ענין פסח ומצה - תשכ"ח
(יג) ויוציאנו הו' אלקינו - תשכ"ט
(יד) חכם מה הוא אומר תש"ל

סיכום המאמרים

אלא שגם נעשה ע"י עבודתינו - דורך אונז. (ובסוף המאמר ביאר את הפתגם הנ"ל).

ארכ אפים, ממוצע בין הבחי' שלמעלה מהכלים, בלי גבול, לבחי' הכלים, ההגבלה שבמידות, והוא ענין הטוב שעל ידו נעשה הצמצום להשפיע למטה. וב' בחינות בזה: "טוב הו' לכל", חיצוניות המקיף, שם "כחשיכה כאורה". "טוב הו' לקויו", פנימיות המקיף, שם ההמשכה היא במקום הראוי דוקא. וזהו בחי' הטוב "יוסף בן שבע עשרה שנה" בגימטריא טוב. גלות מצרים "מצר ים" מדת ארך אפים. שמאריך אף גם לרשעים, חיצוניות המקיף. ע"י יוסף נעשה "גבה דילי" מצד פנימיות המקיף. וענין זה נעשה ע"י עבודת יוסף דוקא למעלה מעבודת הבריורים, למעלה מעבודת שאר השבטים שהיא עבודת הבריורים, ועל ידה באים לפנימיות המקיף. "וזהו כמה מעלות טובות למקום עלינו, שט"ו מעלות טובות הם בבחי' היסוד, שזוהי מדריגתו של יוסף, צדיק יסוד עולם, שממשיך את המקיף בפנימיות, וזהו למקום עלינו, כמו שפירש אדמו"ר הצ"צ: צוליב אונז און דורך אונז, והיינו, שע"י העבודה דנש"י, כהפירוש ד"עלינו" "דורך אונז", שהו"ע עבודת הנשמה עצמה שלמעלה מהבירור דנה"ב, אזי הפירוש ד"עלינו" "צוליב אונז", היינו, שתהי' ההמשכה לנש"י דוקא, שגם מצד המקיף נמשך בפנימיות למקום הראוי דוקא.

(א) ויהי בחצי הלילה - תשי"ז

חיבור ב' קוין ע"י גילוי למעלה משניהם

לכללות המאמר ראה תורת חיים שמות כג, א ואילך. אוה"ת בא ח"ז ע' בתרלג ואילך. ח"ח ע' בתתקמד ואילך. סה"מ תרנ"ח. תרע"ח.

"חצי הלילה" חיבור ב' קוין, חסד-חצי הלילה השני. גבורה-חצי הלילה הראשון. "נגוף למצרים ורפוא לישראל" ע"י גילוי אור נעלה ביותר בעילוי אחר עילוי (העכער און העכער און נאך העכער). כדי שתהי' ההמשכה למטה הוצרך להיות הגילוי ע"י ספירת המלכות "ופסח הו' על הפתח" וכן ע"י כל הספירות שלפנ"ז, "על שתי המזוזות ועל המשקוף". לא בדרך התלבשות אלא בדרך מעבר בלבד ("ופסח", "ועברתי") חיבור ב' הקוים למטה ע"י ג' מצות (חסד) וד' כוסות (גבורה) בהם נמשך האור בדרך התלבשות, להיות העבודה דתומ"צ היא רצונו ית'. "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", גילוי העצמות ממש שלמעלה מקוין לגמרי, למעלה מהגילוי שביצ"מ, וגם אור זה יומשך למטה באופן פנימי.

(ב) כמה מעלות טובות - תשי"ח

ב' בחי' "טוב" ע"י יוסף ועבודתו

לאחר שביאר הפיסקא "כמה מעלות טובות למקום עלינו". לכללות המאמר ראה ד"ה זה תרל"ג. לפני המאמר סיפר שמאמר זה חזר אדמו"ר נ"ע לפני אביו אז והיה קודם בר מצוה. ואמר לו בשם אביו הצ"צ: המעלות טובות אשר למקום הם עלינו, דורך אונז, כי אצלו ית' הרי "כחשיכה כאורה" ורק לנו הוא נוגע. ואמר כ"ק אדמו"ר: החידוש שבפתגם זה הוא אשר המעלות טובות אינם רק בשבילנו - צוליב אונז -

ג) ועברתי בארץ מצרים - תשי"ט גילוי אור המדות ביצי"מ וגילוי עצמותו לע"ל

לכללות המאמר ראה ד"ה ויהי בעצם היום הזה תרנ"ה. וראה גם ד"ה בעצם היום הזה באוה"ת דרושים לפסח כרך ג ע' תשמ ואילך.

מצרים, מיצר הגרון, הפסק אור השכל שעל ידו נמשך למידות. מוחין ומידות הם הפכים ובהכרח שיהי הפסק ביניהם, בין יש ליש צ"ל אין. וכיון שבמקום המיצר אין גילוי כלל, יכול להיות ניקה לחיצוניים. היציאה מהמיצר, הוא גילוי אור המידות. הצורך בגילוי המידות, כי התכלית הוא המעשה בפועל, וקיום המצוות בפועל מתוך חיות הוא ע"י התעוררות המידות דוקא, משא"כ מצד השכל אפשר שההנהגה בפועל לא תהי' כן. ב' אופני אהבה: לילה נפשי אויתך בלילה", אור הממלא; יום, שרצונו בעצם באלקות, "מער ניט אז דיך אליין". עצם הנשמה רוצה בהעצמות. סדר העבודה, תחילה צ"ל העבודה דבחי' לילה, התחלת יצי"מ בלילה, ואח"כ העבודה דבחי' יום, גמר יציאת מצרים ביום. עד שמגיעים לבחי' שלמעלה מלילה ויום, לילה כיום אידי, בחי' בכבודו ובעצמו. אמנם גם בתחילת הגאולה האיר בחי' זו.

ד) ויאמר יהושע - תש"ב

המשכה מהאבות לעבודה בארץ כנען

לכללות המאמר ראה ד"ה ויאמר יהושע גו' תרנ"ז. וראה גם לקו"ת בחוקותי מו, סע"ד ואילך. אוה"ת דרושים לר"ה ע' אשכט. וראה גם ד"ה ואעשך לגוי גדול תרל"ו. תר"ם. ועם הגהות - ד"ה ויאמר גו' לך לך גו' ואעשך גו' תרמ"ג. ליל ב' ירד כ"ק אד"ש לביהמ"ד והתוודע. כ"ק החזיק בידו הק' הגדה של פסח וקרא קטעים מתוך ההגדה ופירשם. אח"כ אמר מאמר דא"ח ע"פ ויאמר יהושע אל העם כה אמר ה' ואקח את אביכם מעבר הנהר וכו' ויעקב ובניו ירדו מצרים, והקשה מה מוסיף הנבואה שהם ממחשבה הקדומה דברי ידוע שואקח וכו'. וביאר באריכות ענין נהר, בינה, ועבר הנהר, למעלה מבינה שם מקור נשמות ישראל, ישראל עלו במחשבה, שבמחשבה גופא הם בבחי' על, ולמעלה יותר שרש נשמות ישראל במח"ק דא"ק. כמאמר הזהר שישאל הם קדומים וביכורים לקב"ה מכל האומות, שהם ממחשבה הקדומה דא"ק. ידוע מאמר המגיד שאחה"צ, א"ק כולל בהשוואה אחת לכל ההשתלשלות, ולכן הרי יש מקום גם לאומות העולם, לכן אמר שהם בחי' ביכורים (לא רק קדמונים) שהם נמשכים מפנימיות

א"ק, ולמעלה יותר באותיות דגליף גליפו. וזהו 'ואקח את אביכם' ממקום גבוה קודם הצמצום, ומשם נמשכו לבחי' ארץ כנען 'ואולך אותו בכל ארץ כנען' שענינו מלכות ושם היו מרכבה קדישא . . האבות שהיו מרכבה לחג"ת דאצי' הורישו כח זה לבניהם שגם הם יוכלו להיות מרכבה. דיבר (הסביר זאת) בארוכה" (מיומן א' התמימים).

שורש הנשמות למעלה מבחי' נהר, מחשבה, פנימיות א"ק, ולמעלה יותר בחי' האותיות שבעצמות או"א"ס לפני הצמצום. 'ואקח את אביכם גו' ואולך אותו בכל ארץ כנען', ונמשכו עד למלכות, שם נעשו מרכבה לחג"ת דאצילות, ונתנו כח לבניהם אחריהם עד עולם. המשכה זו היא בכח העצמות דוקא. 'ואקח' דייקא. 'ואעשך לגוי גדול', זהו שאומרים 'אלקי אברהם', כי גדולה הו"ע החסד והאהבה, ע"ש 'גדול הוי', באהבה נכלל גם דחילו, ומזה נמשכת עבודת תומ"צ בפועל, שהם ד' אותיות הוי' שבכאו"א מישאל, וענינם בעבודה: יו"ד - ביטול ומס"ג. ה"א - התבוננות. וא"ו - לימוד התורה, ה"א - קיום המצוות. 'ואברכך', זהו שאומרים 'אלוקי יצחק', שעל ידו נמשך תגבורת הברכות לעולם. 'ואגדלה שמך', זהו שאומרים 'אלוקי יעקב', מדת התפארת, שיש בה הן המשכת הגדולה דאברהם והן תגבורת הברכות של יצחק. ולכן לאחר שנכנסו ישראל לארץ, שהוצרכו להתחיל העבודה בגשמיות, הי' גילוי נבואה זו ליהושע, נתינת כח לישראל לעבוד עבודתם בדברים הגשמיים שיהיו גם הם מרכבה לאלקות, הכח לזה הוא מהעצמות.

ה) ועברתי בארץ מצרים - תשכ"א

ד' לשונות של גאולה, ד' בחי' תשובה

לכללות המאמר ראה ד"ה לכן אמור תרנ"ח ותרע"ח. וראה גם אוה"ת וארא ח"א ע' קכח ואילך. ח"ז ס"ע ב'תקפה ואילך. ד"ה מצה זו תרל"ד. ד"ה והי' אור הלבנה תרמ"א. ד"ה לכן אמור תרמ"ב. ד"ה והי' אור הלבנה תרנ"ד. ד"ה לכן אמור תשי"ח. ד"ה הנ"ל דש"פ וארא שנה זו. מאמרי י"א-י"ג ניסן תשל"ט.

ד' בחינות בתשובה, כנגד ד' אותיות שם הוי': "סור מרע", ביטול "עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם". המשכת בחי' "אלקיכם" אור הממלא המתלבש בעולמות. "ועשה טוב", המשכת אור הסובב שלמעלה מהעולמות ע"י מעשה המצוות. "בקש שלום", יחוד סובב וממלא ע"י המשכת אור שלמעלה משניהם. ובזה ב' בחינות: תשובה עילאה מלמטה

עבודתם היא בבחי' ישר, השגת אלוקות (חב"ד) והתגלות המידות (חג"ת) והדביקות בפועל (נה"י). אופנים, בעולם העש"י, שם מאיר בחי' נה"י בלבד, ועבודתם בבחי' עיגולים, בחי' הודאה בלבד, נה"י, ללא מעלה ומטה. אמנם יש מעלה באופנים לגבי השרפים, ביטול השרפים הוא במדידה והגבלה, מצד ההשגה, משא"כ ביטול האופנים הוא ביטול אמיתי. יתרון זה שבאופנים קשור עם הגלגול שלהם, הירידה דבחי' חב"ד להיות בהעלם, עי"ז ההודאה שבהם היא בגילוי. ומזה מובן גם בנוגע לשורשם, בחי' הקו, ישר, שורש השרפים. ובחי' העיגול הגדול שלפני הצמצום, עיגולים, שורש האופנים. אף שעייגולים הוא למעלה הרבה מהישר, מ"מ הישר הוא מבחי' רוח, והעיגולים הם מבחי' נפש שלמטה מרוח. מזה מובן גם לענין גלות מצרים שהוא דוגמת העיבור, "ראשו מקופל בין ברכיו", התכללות חב"ד וחג"ת בנה"י באופן של עיגול "תלת כלילן גו תלת" עם היותו למטה ביותר הרי שרשו הוא בבחי' המקיף דעיגולים דקדושה.

ה) יגיע כפיך - תשכ"ד

המשכה פרטית למטה בלבוש הטבע

לד"ה של המאמר, ראה ד"ה יגיע כפיך במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א. וראה בהשיחה שלפני המאמר. לכללות המאמר ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב. סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב ואילך. אוה"ת פ' ראה ע' תשכב ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך. והנה פרח תשל"ג.

המשכה דר"ה מבחי' חסד דעתיק בל"ג ובלו ציור פרטי, עד נעילה דיוכ"פ אז החתימה. התלבשות החסד בציור בכלי המקבל. אלא שיש גם ענין "אדם נדון בכל יום" באיזה אופן יומשך ויצטייר המשכה פרטים ביום זה בפרט. הכוונה וההכרח בהמשכה פרטית למטה דוקא, א. מצד התורה שענינה לברר ולהבדיל בין קודש לחול בעוה"ז דוקא. ב. לברר ניצוצות שנפלו למטה מעולם התווה. כדי שהמשכה תתלבש בגשמיות צ"ל עשיית כלי "יגיע כפיך כי תאכל", כפיך ולא ראשך, הידיעה וההכרה שהעיקר הוא השפע האלקי והעסק בפרנסה. היא רק לבוש הטבע להשפעה.

למעלה, מצד התורה בהתגלותה בבניה, ותשובה עילאה מלמעלה למטה, מצד התורה כמו שהיא בבחי' עתיק. והם כנגד ד' לשונות של גאולה: "והוצאתי", סור מרע. "והצלת", לשון צל ומקיף הנמשך ע"י מעשה המצוות, עשה טוב. "וגאלתי", תשובה דבחי' בינה, גאולה בשמינית. "ולקחת", תשובה דבחי' עתיק. ד' לשונות אלו ישנם הן ביצי"מ והן בגאולה העתידה, אלא שביצי"מ ה' גילוי שם הוי' דלתתא, שהו"ע ד' פעמים אמת שקודם 'עזרת', ובגאולה העתידה יהי' גילוי שם הוי' דלעילא שהו"ע ד' פעמים אמת שב'עזרת'. לשונות הגאולה העתידה הם אותם לשונות שביצי"מ, כי יצי"מ היא השורש לגאולה העתידה.

ו) עבדים היינו - תשכ"ב

"ויוציאנו ה"א" ע"י המשכת המקיף בפנימי כללות המאמר ראה ד"ה עבדים היינו בסידור עם דא"ח. ועם הגהות באוה"ת שמיני.

ענין הגלות, "עבדים היינו לפרעה במצרים", שם ההשפעה רק מהמקיף, משם יניקה לחיצונים. "ויוציאנו הוי' אלקינו משם" ע"י המשכת המקיף בפנימיות דוקא, או"א שהלבישו לזרועות דאריך. ב' אופני המשכה, ע"י שערות, מפנימיות אריך, וע"י לבושים, מחיצוניות אריך. כשחיצוניות אריך נמשך בפנימיות מתבטל יניקת החיצו' מחיצוניות המקיף. יצי"מ בעבודה, לא מספיק העבודה מצד כוחות מקיפים, אלא צ"ל גם המשכה בכוחות פנימיים. זוהי ההכנה להמשכת המקיף בפנימיות שהיה במתן תורה "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה".

ז) תלת כלילן גו תלת - תשכ"ג

שורש גלות מצרים במקיף דעיגולים דקדושה

ראה תורת חיים ד"ה ותרין המילדות גו'. אוה"ת שמות כרך ז-ח. "ויש להקדים תחילה המבואר במאמר אדמו"ר הזקן ד"ה להבין ענין עיגולים וישר. בביכל מאמרי אדמו"ר הזקן בכת"ק אדמו"ר האמצעי, ובתוספת הגהות הערות וביאורי הצ"צ על הגליון ובין השיטין". נדפס לאח"ז בסה"מ תקס"ב. וראה גם מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' תכג ואילך. אוה"ת תרומה ע' א'תסט ואילך. סה"מ תרס"ה.

שרפים, בעולם הבריאה, בו מאיר בחי' המוחין, אימא עילאה מקונא בכורסיא, עולם הבריאה.

ט) כנגד ארבעה בנים - תשכ"ה

כל עניני ד' בקדושה למעלה ובעבודת התשובה

לכללות המאמר ראה ד"ה לכן אמור לבני תרנ"ח. תרע"ח. תשכ"י. תשכ"א (פ' וארא). ד"ה ועברתי תשכ"א. מאמרי יא-יג ניסן תשל"ט.

ד' כוסות כנגד ד' לשונות של גאולה שנאמרו ביצי"מ, וגם כנגד ד' גאולות מד' מלכויות כולל הגאולה העתידה. ד' פעמים אמת שקודם 'עזרת אבותינו, וד' פעמים אמת שבעזרת'. ד' מדריגות בתשובה שמביאה את הגאולה. כנגד ד' אותיות שם הוי", ד"פ אמת מרומז בפסוק "סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו". ב' מדריגות תשובה ובעל תשובה בתשובה תתאה, וב' מדריגות בתשובה עילאה. סדר ההמשכה מלמעלה למטה הוא ע"י ד' אותיות שם הוי", ולכן גם העלאה מלמטה למעלה שהו"ע התשובה צ"ל ע"י ד' המדריגות שבתשובה. וכיון שיש הוי' דלתתא והוי' דלעילא, צ"ל תחילה ד' המדריגות בתשובה שכנגד שם הוי' דלתתא, ואח"כ ד' המדריגות שכנגד שם הוי' דלעילא ב' האופנים הנ"ל בד' לשונות של גאולה.

י) אנכי הוי' אלקיך - תשכ"ו

שם הוי' דלעילא, הכח ליצי"מ ומלחמת עמלק

"ומדייק בזה אדמו"ר מהר"ש במאמרו הראשון בתחילת נשיאותו" בליל שני דפסח תרכ"ו. "אח"כ היה המאמר, והתחיל קודם בנגון שיחה, ואמר: הרי עכשיו נגמרו המאה שנה להסתלקות הצמח צדק ונכנסנו לשנת המאה ואחד ונשיאות הרבי מהר"ש התחילה עפ"י צוואת הצ"צ מיד אח"כ. והמאמר הראשו שאמר היה בליל ב' דחג הפסח תרכ"ו (דרגל מפסיק האבילות), וידוע שהנשיאים היו אומרי מאמרים בליל ב'. וי"ל הטעם משום שהפסוק שעליו המאמר הוא תורה שבכתב, והמאמר הינו תורה שבעל פה, ויום א' הוא תושב"כ ויום ב' הוא תושב"ע, כך אפשר לומר. ומיד התחיל שהמהר"ש אמר המאמר "אנכי ה' אלוקי אשר הוצאתי", והתחיל נגון של מאמר" (מיומן א' התמימים)

גם אצל האבות היו לא רק ניסים המלוכבים בטבע, שנמשכים משם שד-י, אלא גם ניסים גלויים שיוצאים מדרכי הטבע שנמשכים משם הוי'. ומ"מ, "שמי הוי' לא נודעתי להם" שם הוי' דלעילא, שנתגלה במ"ת, לאחר יציאת מצרים, יציאה מכל המיצרים וגבולים. ולאח"ז מלחמת

עמלק שלא יכול לסבול הגילוי דשם הוי' דלעילא. ועל זה בא הציווי "זכור גו' לא תשכח", כיון שעמלק מנסה גם להשכיח את הגילוי אלקות שכבר נמשך לפני"ז. יצי"מ ומלחמת עמלק בכל יום, נתנית כח לכאז"א יציאת מהמיצרים וגבולים שלו, החל ממעמד ומצב של חולי ממש, ועד למעמד ומצב דחולה בגימט' מ"ט, מגיע לגילוי שער הנו"ן. ע"י התבוננות בדרכי ה' ושמירה שלא לעשות ולהרהר בהיפוך חוזר לאיתנו ושלם שער הנו"ן. חידוש גדול (געוואלדיקער חידוש) בענין זה, כי בכ"מ מבואר שגילוי שער הנו"ן אינו בכח האדם להמשיכו אלא דרך מתנה מלמעל. ובא נשיא בישראל מיד בתחילת נשיאותו ופוסק שגם חולה שנחסר גילוי שעה"י אינו צריך לעניני רפואות ומספיק שמירה מדבר הגורם לקלקול ועי"ז חוזר לאיתנו להיות נשלם שער הנו"ן. הכח לזה מבחי' אנכי מי שאנכי, כתר, "כי אני ה' רופאך" ר"ת אריך.

יא) כמה מעלות טובות - תשכ"ז

גילוי עצמות למעלה מים ויבשה, "כי לעולם חסדו"

מאמר זה, וב' מאמרים שלאחריו (ד"ה הפך ים ליבשה דאחרון של פסח, וד"ה קדושים תהיו דש"פ קדושים, מבח"ה אייר) מיוסדים על ד"ה בוקע ים לפני משה לדאמו"ר האמצעי שיצא לאור בקונטרס בפ"ע - קה"ת, ט' אייר, ה'תשכ"ז. ואח"כ נדפס במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא.

"הפך ים ליבשה", שהאור האלקי שמאיר בעלמין סתימין, בחי' ים, נמשך ונתגלה בעלמין דאתגליין, בחי' יבשה. לכן נותנים שבח והודי' "לגוזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו" גם "אילו קרע לנו את הים ולא העביר ישראל בתוכו כל"ח. וממשיך "והעביר ישראל בתוכו כל"ח. והעבירנו בתוכו בחרבה" הוא חסד בפ"ע, שאף שהאור שמאיר בעלמין סתימין נמשך ומתגלה למטה, מ"מ לא נתבטלו ממצאותם. והוא ע"י גילוי מהותו ועצמותו ית' שלמעלה משניהם, ים ויבשה, עלמין סתימין ועלמין דאתגליין. הפיסקא "כמה מעלות טובות כו" היא בהמשך לפיסקא "כל מכה ומכה כו" של חמש מכות" כמבואר במחלוקת ר"א ור"ע אם כל מכה היתה של ארבע מכות או של חמש מכות, לדעת ר"ע המכה לא היתה רק בד' היסודות אלא גם בבחי' היולי העצמי, שענין זה הוא ע"י התגברות

הקדושה בבחי' היולי שבה, שהו"ע הכתר שלמעלה מאצילות. וזהו מ"ש בסיום הפיסקא "ובנה לנו את בית הבחירה" שבו גילוי העצמות באופן שאינו פועל ביטול המציאות; ומסיים "לכפר על כל עוונותינו", כי המשכת אור הבל"ג שלמעלה מהשתלשלות הוא ע"י עבודת התשובה.

(יב) להבין ענין פסח ומצה - תשכ"ח בליל פסח נמשך מוחין דגדלות לפני קטנות

ראה בהשיחה שלפני המאמר, שמאמר זה מיוסד על ד"ה זה בביכל חסידות שיצא מן השביה. יציאת מצרים. לפני חג הפסח. נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א. וראה גם ד"ה להבין הפרש שבין פסח לספה"ע תרכ"ח וד"ה להבין ענין פסח ומצה שנדפס בסהמ"צ להצ"צ.

גלות מצרים, מיצר הגרון, מפסיק בין המוח ללב, שההשגה שבמוח לא תומשך במדות שבלב. יציאת מצרים, המשכה מהמוחין למדות שלא ע"י מיצר הגרון, עד שלפעמים המוחין עצמם נמשכים בהמדות. בהמשכת המוחין גופא ישנם מוחין דאבא ומוחין דאמא, החילוק ביניהם הוא ע"ד החילוק בין ידיעת המציאות (מוחין דאמא) להשגת המהות (מוחין דאבא). בחג הפסח יש הן המשכת מוחין דאבא והן המשכת מוחין דאמא. אלא שההמשכה היא שלא בסדר והדרגה, גדלות לפני הקטנות, מפני מיצר הגרון לא יועיל המשכת מוחין דקטנות תחלה. וכל זה הוא בליל הפסח, אבל לאח"ז צ"ל סדר והדרגה דוקא שהו"ע ספירת העומר.

(יג) ויוציאנו הוי' אלקינו - תשכ"ט הציוי לאכול מצה ו"על שום מה", ראשית ואחרית

"ויובן בהקדם המבואר בד"ה מצה זו תרכ"ט" סה"מ תרכ"ט.

הטעם שחיוב אכילת מצה הוא "על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיין", הרי כבר נצטוו קודם לכן: הציוי ה' על הלילה הראשון, ו"על שום כו" הוא על כל שבעת הימים; הציוי

ה' על המצה שקודם חצות, ו"על שום כו" הוא על המצה שלאחר חצות ועל המצה שאוכלים עתה קודם חצות; הציוי ה' מתחילה על שם העתיד "מגיד מראשית אחרית". נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה, גילוי מלכות דא"ס, אור הכלול בעצמותו במלכות דאצילות כדי שיוכל להיות היציאה ממצרים. הכלי לגילוי זה הו"ע המצה, ביטול ושפלות שלמעלה מטו"ד "מיכלא דמהימנותא" וכן מצה לשון מלחמה ומריבה עם הנפש הנה"ב. מצד גילוי זה מתבטל סדר הזמן שנתהווה ע"י "מלכות כל עולמים", ולכן אפשר, וזהו העילוי שבמצה שאנו אוכלים יהיו ב' הבחינות דמצה הן קודם חצות והן לאחר חצות, משא"כ בשנה הראשונה שעדיין לא ה' גילוי זה.

(יד) חכם מה הוא אומר תש"ל

התשובה לבן חכם: תומ"צ מתוך ביטול

לכללות המאמר ראה מאמרי פסח ה'ש"ת, ד"ה כי ישאלך. בסופו מפרש הפסוק דמזמור ס"ט השייך לשנה זו: וישבו שם וירשוהו (ישראל) וזרע עבדיו ינחלוהו (לוי) ואוהבי שמו ישכנו בה (כהן).

שאלת הבן חכם אינו כפשוטו, כי נקרא חכם ויודע מה הם ג' סוגי המצוות. אלא שאלתו היא איך ע"י קיום עדות, חוקים, ומשפטים שהם כנגד כהן לוי ישראל, בגשמיות, ממשיך מעצמות אוא"ס, הרי דווקא ע"י עבודה רוחנית כעבודת האבות ניתן להמשיך אור אין סוף. שאלתו היא מצד החכמה. ותשובת האב, "עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו", שהקב"ה הוציא אותנו משעבוד גשמי דווקא, ולכן עבודתנו היא בגשמיות. אך לאחר כל הטעמים ממשיך האב ואומר: "ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה". שהטעם האמיתי לקיום המצוות בגשמיות דווקא הוא כי נתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, כביאור אדה"ז בזה שעל תאוהו אין שואלים קושיות. וקיום התומ"צ הינו מתוך ביטול דווקא, כלל ב' הדרגות עבד נאמן ועבד פשוט עד לחיבור שניהם יחד.

נערך על ידי שניאור זלמן בן רחל פרקש. להערות והארות, וכן למעוניינים לקבל קובץ זה בקביעות למייל או לוצאפ ניתן לפנות במייל: simh5784@gmail.com

לכל הסיכומים וקישורים לכל המאמרים, בקרו באתר maamorim.app